

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Amor Dei erga seipsum, & charitas, & concupiscentia proprietate sermonis est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

illis personali ardore, & vehementia maiores, vel minores. Atque his quidem satis probata nostra hæc tertia affirmatio conclusio est non ratione tantum, verum & illis ipsi testimonio, quæ pro amore stricto alio suo à nobis agerent certam. 2. ad speciem vigentiora aduersarij inducunt: ut mittam præcipuum illorum ex Aristotele proxime citato ad rem præsentem de amore Dei erga se ipsum omniò extra rem inductum ab eis fuisse: cum expresse de amore amicitie erga alterum, non autem erga se ipsum ibi ab Aristotele agatur, ut contra Antonium Perez, qui ei vnicè innititur notabam certam. 1. numer. 11. Reliqua testimonia quæ pro suo stricto amore aduersarij concessere, leuiores armaturæ sunt: quare horum enumeratione, & examinatione data titulo certaminis promissa explereamus: quoniam reliqua etiam paulo inferius soluimus præstat autem hic communi omnium hominum sensu, & vocis amoris acceptione (nec solum Philosophorum, Patrum, Scripturæ, & Theologorum) ut hætenus, seu frequentissimo complacentiam in persona, cui bonum quod, siue gaudium, siue desiderium volumus, amoris stricti nomen, ab utroque eo affectu diuersi, intelligendum: ut conclusio hæc nostra firmior, probatioque subsistat, etenim omnes homines amorem personæ, quæ personæ est (quod à complacentia in personâ nihilo differt) amoris nomine intelligunt: ut si quæque quid sit amor, roges, statim per complacentiam in personâ tibi responderet. Si amatores quosque rectos, vel comendos de amore agentes illumve deficientes, deficientes, aliquove modo exponentes legens, vel audientis eo tandem denentire reperies, ut affectum erga personam esse declarent: & quoniam ad declarationem, quam animo is affectus affert, sæpe discutiant: ad illam tamen non ut amoris obiectum volunt, sed ut effectum ex illo naturaliter ortum recurrant: sicut, & cum ad gaudium de bono amantis, & desiderio se suæque in eius commoda impendendi, quæ, ut nuper dicebamus, ex complacentia, & amore personæ proueniunt: quare non solum communi hominum vocis amoris acceptione amorem strictum rectè à nobis in præcisa complacentia personæ collocari; verum, & communi etiam eorum iudicio, quæ de eius in reliquos voluntariis affectibus adiuncta cum Philosophis, & Theologis docuimus, comprobari perspicuum est. Verum ne quis putet hanc nostram illi sententiam Scoti in 2. d. 6. quæstion. 2. & Gabrielis quæstion. 1. alligari: quod nimirum respectus ad personam *en* à respectu ad bonum quod ipsi volumus diuersum actum constituat, eam satis sit verosimilis in sententia rectorum, qui electionem mediocriam necessario ab intentione finis realiter distinguunt communiter docuerunt: quia tamen, & hoc etiam pluribus displicet Recentioribus, qui utrumque in eundem actum consisti posse docent (quamuis de electione formali mihi improbabile sit) nobis tamen satis ad præsens est complacentiam personæ solius posse esse diuersam à prosecutione boni, quod ipsi ex ea complacentia volumus: sicut intentio ab electione ex ipsa diuersa realiter omnium sententia esse potest: inde enim respectus ille formaliter à respectu ad bonum quod de quo ex sui complacentia Deus gaudet mensuratur diuersus: ac subinde amor hic strictus, in Dei erga seipsum amore debet admitti.

1. Iam ad reliqua aduersariorum pro tuo amore stricto testimonia respondendum, quod Herice noster summum respondit ad omnia, quia hætenus explicationum speciem vim non satis attendit, æstimans omnia de affectu erga bonum volumus, ut quod esse intelligenda, nulla habita ratione obiecti cui siue complacentia in personâ. Namque reliqua de amore communi, & genericæ sumptio in cluso in speciebus suis gaudium, & desiderio loqui, non de stricto amore ab his specie diuerso, ut docuerit de præcipuis ostendamus. Primum, & cui valde fidem Ruiz numero 17. probat. 5. & Antonius Perez numero 60. est Augustini aientis. *Amor inuicem habere, quod amatur, cupiditas est, autem habens, eaque fruens, caritas*: cum tamen antea de amore secundum se, quasi de diuerso egisset, fateor de amore secundum se, quasi de diuerso egisset non Augustinum solum ibi, & sæpius, sed Patres, & Doctores omnes: non tamen, ut diuerso specificè à gaudio, & desiderio, & in creatis etiam phy-

sice diuerso; sed tanquam genere, quod metaphysicè, & logicè à suis speciebus semper diuersum est, id quod ex verbis Augustini conuincitur: siquidem ait amorem de quo egerat si bonis inhiere esse cupiditatem, seu desiderium, si de possessis frui latitiam vel gaudium; cum tamen una species transire in aliam, esse aliam metaphysicè repugnet: sicut, & physicè diuersam entitatem, aliam esse, in quam, plusquam Pythagorico animorum transitu, pergit. Vnde constat nihil firmum ex hoc Augustini loco desumi pro amore hoc stricto ut putat Ruiz à S. Thom. 1. 2. quæstion. 2. f. artic. 2. desumi potuisse: imò verò S. Thom. sententia ab aduersariis adducta amoris stricto huic Recentiorum potius aduersatur, quam fauet: cuiusmodi enim est sine corporis ipsa aptitudo siue proportio appetitus ad bonum est amor, qui nihil aliud est, quam complacentia boni. Motus autem ad bonum est desiderium, vel concupiscentia; quies autem in bono est gaudium & delictio. Vbi vides amorem, quem boni complacentiam definitum vis, quasi specie à desiderio, & gaudio diuersum, per aptitudinem, & proportionem appetitus ad bonum explicari à Sancto Thoma: ita, ut re nihil aliud sit: quatenus verò exercite sub amoris præcise conceptu consideratur, sit boni complacentia, quæ ipsissima est amoris in communi, & genericæ sumpti definitio: sin aliam trade: ergo, vel male definiuit S. Thom. amorem strictum, cum alteri à definito eius definitio conueniat, vel amorem (quod verius est) genericè sumptum, quem solum agnouit, solum definiuit, ut contendimus, explicauitque optime per respectum ad bonum in communi, ei similem, quem potentia appetitiua habet: cuiusque species desiderium, & gaudium recentet statim ac definit. Nil aliud vult Arist. 8. ethicorum cap. 2. à princip. aliisque innumeris locis: ubi nil aliud esse amare, quam velle alicui bonum ait, & bonum esse simpliciter amabile. Reliqua adeo extra rem ab aduersariis afferuntur, ut ne mentionem mereantur. Solum adducto Theologo, & Philosopho, quandoque amorem, quem esse boni simpliciter, & in communi definiunt, quæ amoris genericæ sumpti definitio est, ut dixi supponi ad omnem appetentiam, & affectionem voluntatis asserere: sed de suppositione generis ad species prioritate maioris vniuersalitatis loquuntur; non de physica suppositione specialis amoris, & prioritate stricti ad omnes affectiones voluntatis alioqui, cum, & ipse amor strictus boni in communi species affectionis quadam, ut aduersarij volunt, sit, sui ipsius principium physice esse, ac seipso prius natura & posterius contradictorie docerent.

CERTAMEN IV.

Amor Dei erga seipsum, & charitas, & concupiscentia proprietate sermonis est.

1. **C**haritatis vox vniuersim etiam sumptæ, supra amorem quemuis alium aliis vocibus significatum addit duo. Primum magnam quandam appetentiam boni amati, siue ut quod siue ut *cui* ut recte S. Thom. 1. 2. quæstion. 26. art. 3. corpor. fin. Albertus 1. p. quæstion. 36. metaph. 3. & vit. corpor. id quod in rebus etiam pretio estimabilibus eadem voce significatur communitate: quæ enim magni æstimanantur charæ dicuntur; est qui hanc rationem assecuti non sunt pure grammatici mercatores caræ sine *h.* non autem charæ cum *h.* scribendum censuerunt: quasi amoris aliquid, ac non earum pretium, & valor earum, in ipsis male significetur, si charæ cum *h.* scribantur. Huic charitatis significatio proprio dogmatica illa veritas fidei innititur tradita 1. Ioann. cap. 4. qui manet in charitate in Deo manet: quia charitatis nomine, Dei non quæcumque dilectio, etiam ex eius bonitatis, & motiuo, sed cum tanta Dei affectiua appretiatione significatur, ut cætera affectu illo posthabentur, nec pro illis, etiam cunctis, vi affectus illius ab eo ab-

N 3 scedere,

scedere, ut ad illa tendat, & accedat, voluntas possit. ac proinde charitas erga Deum proprie dicta idem prorsus est quod Dei, quam super omnia dicimus, dilectio, qua à Deo per peccatum (quo solo à Deo receditur) nobis abscessus repugnat: quare, & cum illa nostri in Deo mansio, ac permanentia prorsus necessaria est: At verò charitas nomen proprietate, & rigore sermonis, dicitur ulterius amari ab amato distinctionem: ob cuius defectum eiusdem ad seipsum amor, charitas proprie non est, omnium Patrum, & Theologorum est qui inde probant personarum in Deo distinctionem: quia Deus charitas est, atque Spiritus à Patre & Filio distinctionem quia, & ipse charitas ex Deo, qui charitas est procedens: quare & ab eo diversus, ac insuper affectivus nexus substantialis, vinculum, & communio, & coniunctio, seu charitas, & amor quo se Pater, & Filius diligunt, ut vidimus controuersi. de Trinit.

2. Videantur Augustinus 6. de Trinit. cap. 5. init. & 15. de Trinit. cap. 17. 18. & 19. tract. 7. in Epist. 1. Ioan. Gregor. Homil. 30. de Pentecost. sub init. quamvis idem August. 1. de gratia Christi c. 21. & Concil. Mileuit. cap. 4. sine, quoad illationem processionis Spiritus Sancti à Patre, & Filio ex illis 1. Ioan. 4. charitas ex Deo est non satis fimitur deduci videntur sentire: cum aptius de charitate creata ea verba intelligi poterit, tamen quoad distinctionem Patris & Filii inter sese ut charitate se diligant, nusquam aliquid insinuat à se discordans, imò nec quoad distinctionem Spiritus Sancti quem virtusque communionem, unitatem, coniunctionem, & aptius, ut tandem concludit, charitatem appellat citat. cap. 5. ex lib. 6. de Trinit. ab utroque: ita enim ait ibidem: Manifestum est, quod (Spiritus Sanctus) non aique duorum est, quo uterque coniungitur: quo genitus à genente diligitur, genitoremque suum diligit: ac proinde aptius charitatem dici concludit: quia est diversorum inter se amor: quam sententiam ex illo recepit Fulgentius: 4. ad Ferran. vers. fin. Hieronym. in id Psalm. 17. diligam te Domine ait: Spiritus sanctus nec Pater est, nec Filius sed dilectio, quam habet Filius in Patre & Pater in Filio, scilicet complacentia alterius in altero: unde Paulus dixit Rom. 5. quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, Prosper. lib. Sententiarum sent. 371. hanc ex Augustino tract. 105. in Ioan. scripsit. Spiritus est Patris, & filii tanquam charitas substantialis, & consubstantialis amorum. Ibid. 7. & Euthym. cap. 3. post med. Spiritus Sanctus inde proprie charitas nuncupatur: vel quia naturaliter eos à quibus procedit coniungit: quæ omnia ad charitatem propriam distinctionem amantis ab amato necessariam ostendunt; siquidem eos Spiritum Sanctum charitatem esse proprie aiunt, quod Patris & Filii amor & dilectio sit: cui etiam rationi annunt Scholastici cum Magistro in 1. d. 10. Sed de eiusmodi necessitate præclarissime Richard. Victorin. 3. de Trinitat. cap. 2. sub init. Nullus pro primo & pro proprio sui ipsius amore dicitur proprie charitatem habere: oportet itaque ut amor in alterum tendat, ut charitas esse queat, ubi ergo pluralitas personarum deest charitas omnino esse non potest concludit sine capitis. Bonitatis plenitudo non potuit esse sine charitatis plenitudine, nec charitatis plenitudo sine diuinarum personarum pluralitate, Cui insister rationi sapienti usque ad cap. 20. & lib. 5. cap. 8. & cum eo S. Thom. question. 9. de potent. art. 9. §. Sed contra & in 1. d. 2. question. 1. art. 4. S. Bonau. art. 1. question. 4. Richard. art. 2. question. 1. Albert. 1. p. question. 29. m. 1. art. 2. colum. 3. question. 30. membr. 1. & quest. 42. membr. 3. Alexand. 1. p. quest. 43. m. 5. question. 45. membr. 7. Henricus art. 43. sum. question. 8. & 9. art. 54. quest. 2. quodlib. 9. quest. 1. Egid. 1. d. 10. quest. 3. Maior question. 2. Carthus. d. 2. question. 6. Marfil. question. 6. art. 1. conclus. 3. Adde Gregor. Magn. homil. 17. in Euang. Minus quam inter duos haberi charitas non potest. Nemo enim proprie ad semetipsum habere charitatem dicitur, sed dilectio in alterum tendit ut esse charitas possit. Ambros. de dignitate humanæ conditionis c. 2. longè à med. Amor non minus quam inter duos est. Amorem pro charitate seu amicitia ut communiter omnes usurpant.

3. Sed & communi omnium hominum sensu eiusmodi distinctio amantis ab amato ad charitatis proprietatem

requiritur; idcirco deo qui in alium nullum habet amorem, sed in se & sua commoda tantum ironice dicitur magnam in seipsum charitatem habere, ut ostendamus charitatem habere nullam, cum ad seipsum itaque tantum amor concupiscentia sit, nec charitas vlatenus esse possit: ex quibus probatur facile prima præfixi singuli conclusio quam absque temeritate imò errore, in fidem suæ formali hæresi negari non posse censio: quare mitius, quam par esset dixit num. 9. Ruiz noster, melius, exactivisque ad usum Theologorum, & Patrum communiorum, amorem erga seipsum proprie charitatem esse. Ratio, & conclusio, & censura temeritatis in negatiuum oppositam est: quia, ut ex dictis constat, communi Patrum, Philosophorum, & Theologorum, imò, & omnium hominum sensu ad propriam, & rigidissime acceptam charitatem ultra generalem amorem conceptum duo tantum modo requiruntur. Nempe magna affectiva appetitio boni amati, & personæ amantis ab amata distinctio, ita ut amantis affectus complacentia; in altero, siue ex alterius complacentia sit, non autem sui siue è sui complacentia; ac proinde concupiscentiæ amor: atqui in amore Dei erga se, & magna imò summa appetitio affectiva est: vixit erga summæ & simpliciter atque è genere suo infinitum bonum infinite penetratua, & compenhenfua Dei cognitione scientiaque propostum ab infinita etiam voluntate intentionaliter operante & tendente affective in summum illud suum bonum in quantum intentionaliter potest: ergo ex parte appetitionis boni amor Dei erga se propria, imò, & excellentissima charitas est: ex parte vero distinctionis personarum eo amore Dei erga se quævis diuinarum personarum diligitur Trinitatis personas ab ipsa diuersas; ergo quatenus summe appetituius hic amor Dei erga se est, amor inuicem personarum ad aliam, vel ad duas alias est diuersæ ad diuersam personam amor, ergo iuxta omnia requiritur ab omnibus Philosophis, Patribus, & Theologis & hominibus ad propriam, & rigidam charitatem amor Dei erga seipsum, ut vnus ad aliam personam amor, & proprius finis charitas, quin absque temeritate negari ab aliquo possit maxime cum Augustinus dicat expressè locum in recitando Spiritum Sanctum: quia in Trinitate amor, & affectiva substantialis coniunctio Patris, & Filii est, aptius dici charitatem. Rigidior secunda in oppositam conclusionem negatiuum erroris in fidem suæ hæresis censura probatur ex epistol. 1. Ioan. cap. 4. ubi scpe expresse asseritur Deus charitas est: quod cum doctrinale, & non parabolice, allegorice sit dictum, proprietate sermonis recipi necessario, ut fidei veritas, à Catholicis debet.

4. Secunda Conclusio certaminis titulo præfixa quod nimirum Dei erga seipsum amor veræ, & realis concupiscentiæ sermonis proprietate sit, est contra vnum Hereticum ea in re singulare d. 14. cap. 1, à qua proinde merito discordat Ariaga d. 24. sect. 2. 1. 5. Probabiliter pro sub finem. Noto autem singularitatis negatiuum Hereticæ conclusionem absolute, quia, est in terminis asserentibus cæteris Theologis non aduerfetur, quia de ea terminis non multi, imò vix pauci disputant: aut contra conclusionem affirmatiuam supponitur, cum Dei erga seipsum amorem nulla personarum distinctarum ratione habita asseruerunt: siquidem nulla personarum distinctio ne supposita, nil est vnde Dei erga se ipsum amor rationem concupiscentiæ propriæ possit exire: imò amor Dei nem concupiscentiæ propriæ tantum modo & proprie concupiscentiam significat: quare absolute singularis ea Conclusio est: non autem in sensu Herizæ, qui concupiscentiæ rationem amori vnus personæ ad aliam Trinitatis negatiuum amori vnus personæ ad aliam Trinitatis negatiuum quod verissimum est: sed ex attentionis defectu eam negatiuum conclusionem absolute posuit, debuisse eam attendere amore diuino personam quamque Trinitas non solum duas alias, sed seipsam etiam verè & realiter diligere, ac de summo suo bono possessio è sui complacentia gaudere, quod propriissima concupiscentia est. Patrem pro priori ante filij processionem, quæ, ut patet amorem diuinum, & communia reliqua ipsi, & Spiritui Sancto processionem communicanda præbebat, non expectatur, se amore solius concupiscentiæ proprie diligere certum est.

CERTAMEN